

**OCENA ODDZIAŁYWANIA PLANOWANEJ
TERMOMODERNIZACJI BUDYNKU ZLOKALIZOWANEGO
W WĄLBRSZYCHU PRZY UL. JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO 90 NA
AWIFAUNE ORAZ CHIROPTEROFAUNE**

Autorzy opracowania:
Łukasz Kurlowski
Michał Kurlowski
Paweł Grabowski

EKO-REMIGES Łukasz Kurlowski
ul. Łyskowski 26A, 48
87-100 T. Uh
tel. 448 693-356, 330
mail: EKO-Remiges@wp.pl
REGON: 8416403-0
NIP: 879-251-13-24

KWIECIEŃ 2018

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	3
2. Przepisy prawne dotyczące ochrony gatunkowej zwierząt w budynkach.....	3
3. Przedmiot opracowania.....	4
4. Materiały i metody.....	4
4.1. Metoda ornitologiczna.....	4
4.2. Metoda chiropterologiczna.....	4
5. Wyniki.....	5
5.1. Budynek przy ul. Józefa Piłsudskiego 90.....	5
5.2. Zalecenia i kompensacje.....	8
6. Podsumowanie.....	9
7. Schematy budek dla ptaków i sposoby ich montażu.....	10
8. Wnioski i zalecenia chiropterologiczne.....	11
Literatura.....	12

1. WSTĘP

Budynki są częstym miejscem do zakładania gniazd przez wiele gatunków ptaków oraz miejscem rozrodu nietoperzy, które zajmują miejsca dogodne do gniazdowania i rozrodu głównie stropodachy, wszelakiego typu szczeliny, poddasza, wnęki i gzymsy. Prowadzone od kilku lat na dużą skalę docieplenia budynków wpływają negatywnie na dostępność miejsc gniazdowania dla wielu gatunków ptaków i nietoperzy.

Ponizszy raport z oceny ornitologicznej i chiropterologicznej przeprowadzonej w kwietniu 2018 roku, wykonany został w celu określenia oddziaływania planowanej inwestycji polegającej na termooizolacji budynku opisanego poniżej w niniejszym opracowaniu na potencjalną awifaunę lęgową, przystępującą do lęgów na, lub w badanym budynku oraz na chiropterofaunę.

Badany budynek położony jest w województwie donosicielejskim, powiecie i gminie Wałbrzych.

2. PRZEPISY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY GATUNKOWEJ ZWIERZĄT W BUDYNKACH

Ochronę ptaków i nietoperzy w budynkach regulują następujące przepisy:

1. Ustawa o ochronie zwierząt z dn. 21 sierpnia 1997 r. (tj. Dz. U. 2013, poz. 856 ze zm.).
2. Ustawa o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 r. (tj. Dz. U. 2015, poz. 1651 ze zm.).
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2014, poz. 1348).
4. Ustawa prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (tj. Dz. U. 2016, poz. 290 ze zm.).
5. Ustawa Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz. U. 1997, poz. 553, ze zm.).
6. Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie z dn. 13 kwietnia 2007 r. (tj. Dz. U. 2014, poz. 1789 ze zm.).
7. Ustawa prawo ochrony środowiska z dn. 27 kwietnia 2001 r. (tj. Dz. U. 2016, poz. 672 ze zm.).

3. PRZEDMIOT OPRAWOWANIA

Przedmiotem poniższej ekspertyzy ornitologicznej i chiropterologicznej jest ustalenie wpływu planowanego remontu polegającego na termomodernizacji na awifaunę i chiropterfaunę oraz określenie właściwych działań kompensacyjnych i minimalizujących dla ptaków i nietoperzy, zasiadających następujący analizowany budynek:

- Budynek przy ul. Józefa Piłsudskiego 90.

4. MATERIAŁY I METODY

4.1. Metoda ornitologiczna

Na terenie planowanej inwestycji wykonano badania w okresie kwietnia 2018 roku (kontrolę wykonano w dniach 23.04.2018 oraz 24.04.2018). Obserwacjami objęto wszystkie elewacje budynku przeznaczzonego do remontu wraz z otoczeniem. Każda kontrola jednego budynku trwała po około 2 godzin. W czasie kontroli zbierano wszystkie dostępne informacje dotyczące występujących tu ptaków, w szczególności wyszukiwano zachowane gniazda, odchody, znumifikowane pisklęta, ślady żerowania, wypłuwki, półksiężycowate ślady pozostawione przez ogony ptaków pod otworami w elewacji oraz pióra. Dużo uwagi poświęcono również na szukanie potencjalnych miejsc do gniazdowania dla poszczególnych gatunków ptaków, związanych ze strukturą budynków (obecność otworów, szczeliny, pnaży na elewacji, gzymsów itp.). Miejsca z zauważonymi gniazdami nanoszono na plan budynku. Liczba potencjalnych par lęgowych określana była przede wszystkim na podstawie widocznych śladów odbytych lęgów, ale także analizowano liczbę dostępnych miejsc, które potencjalnie mogą zostać wykorzystane przez ptaki do założenia gniazda. Wykonano także dokumentację fotograficzną potencjalnych miejsc lęgowych ptaków.

4.2. Metoda chiropterologiczna

W czasie przeprowadzonej kontroli dokonano oceny ścian budynku pod kątem przydatności, jako kryjówek dla nietoperzy (kontrolę wykonano w dniach 23.04.2018 oraz 24.04.2018). W czasie kontroli prowadzono także w godzinach wieczornych kontrole

detektorowe. W czasie kontroli detektorowych obchodzony cały budynek i prowadzono nagrania.

5. WYNIKI

Najważniejszymi elementami budynków, zajmowanymi przez ptaki są stropodachy. Dla kilku gatunków np. jeryka lub kawki są one głównym miejscem posadowienia gniazd.

5.1. Budynek przy ul. Józefa Piłsudskiego 90

Budynek otoczony pojedynczymi drzewami oraz innymi budynkami. Analizowany budynek posiada cztery kondygnacje nadziemne. Prace remontowe obejmą ściany budynku.

W czasie badań ww. budynku stwierdzono miejsca lęgowe jak i same ptaki w otworach i szczelinach na elewacji następujących gatunków ptaków:

- 8 par jeryków *Apus apus*,
- 2 pary wróbli *Passer domesticus*.

W czasie badań ww. budynku nie stwierdzono potencjalnych miejsc rozrodczych dla nietoperzy, nie stwierdzono również samych zwierząt.

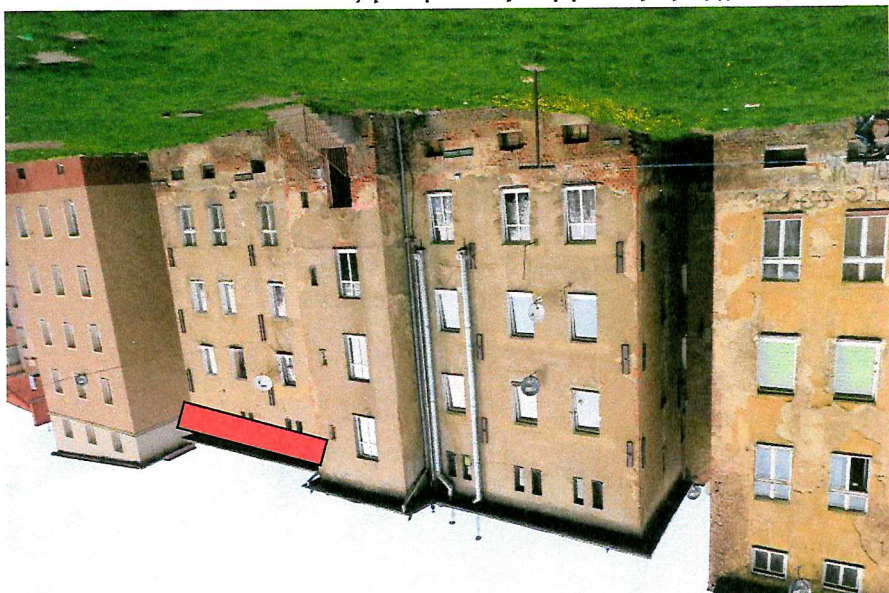
Fig. 1. Ogólny widok budynku.

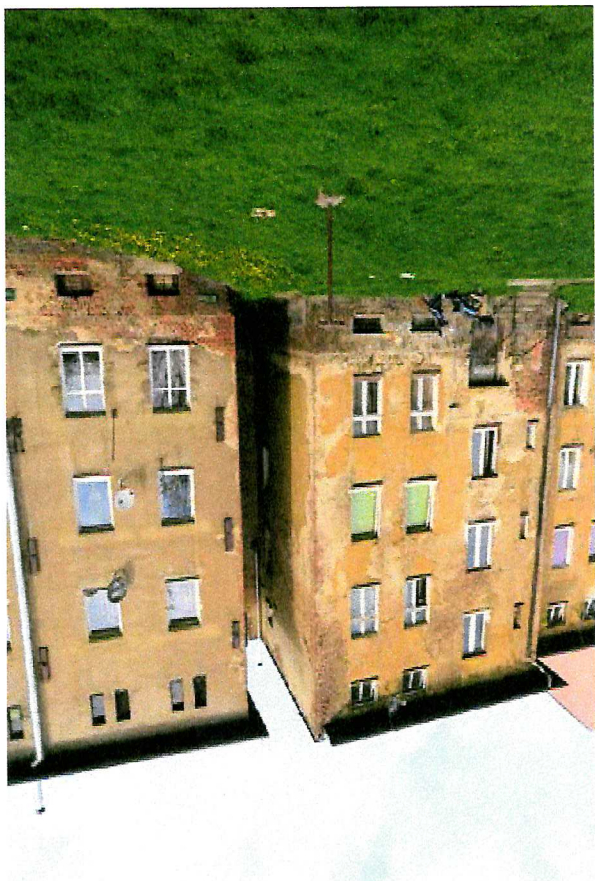
Fot. 2. Ogólny widok elewacji budynku.

Fot. 3. Ogólny widok elewacji budynku.

Fot. 5. Ogólny widok elewacji budynku - miejsca łęgowe jerzyków.

Fot. 4. Ogólny widok elewacji budynku.

Ze względu na stwierdzenie w czasie inwentaryzacji miejsc lęgowych ptaków prace termomodernizacyjne prowadzić pod nadzorem ornitologa. W przypadku znalezienia w czasie prowadzenia prac jakiegokolwiek gatunku w fazie lęgów należy zaniechać prowadzenia prac i skontaktować się z ornitologiem, który zdecyduje o dalszym sposobie postępowania.

Ze względu na stwierdzone w czasie badań w roku 2018 miejsc lęgowych ptaków na przedmiotowym budynku, należy zamontować w ramach kompensacji za utracę miejsc lęgów 8 skrzynek typu J oraz 2 skrzynki typu A (schematy i rozmiary skrzynek są przedstawione w rozdziale 7 niniejszego opracowania). Skrzynki należy zamontować nie później niż do połowy lutego następnego roku po termomodernizacji. Budki typu J i A należy zawiesić na elewacji budynku na wysokości ponad 4 m od ziemi. Budki dla jeryzków należy wywiesić na ścianie od strony podwórka tuż pod dachem. Prace termomodernizacyjne można prowadzić w okresie lęgowym pod nadzorem ornitologa w odległości nie mniejszej niż 4 m od stwierdzonych siedlisk jeryzków, oraz w sposób umożliwiający swobodny dostęp do siedlisk lęgowych ptaków.

5.2. Zalecenia i kompensacje

Fot. 6. Zakonczenie dachu.

Suma		10	
Adres budynku		Liczba budek typu J	Liczba budek typu A
Budynek przy ul. Józefa Piłsudskiego 90		8	2

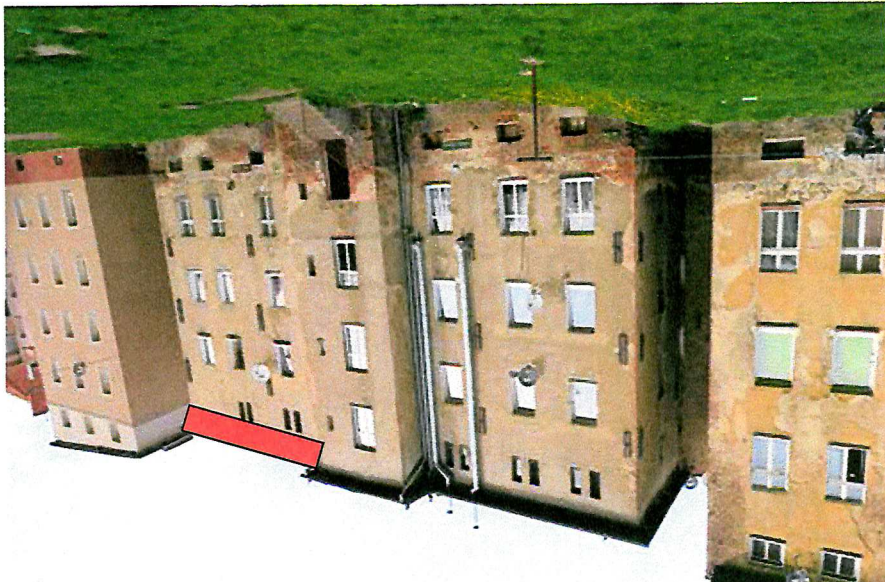
Tab. 1. Zestawienie liczby i rodzaju budek, które należy wywiesić, jako kompensację za utracione miejsca łęgowe.

7. SCHEMATY BUDEK DLA PTAKÓW I SPOSOBY ICH MONTAŻU

Wszystkie stwierdzone podczas inwentaryzacji miejsca łęgowe dotyczą gatunków objętych w Polsce ochroną gatunkową, żaden ze stwierdzonych gatunków ptaków nie znajdują się w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG tzw. Dyrektywy Ptasiej. Żaden ze stwierdzonych gatunków ptaków nie znajdują się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (Głowaciński red. 2001). Zaobserwowane w czasie inwentaryzacji gatunki mimo, że są pospolite i liczne w ostatnich latach wykazują spadki liczebności (Chylarecki & Jawińska 2007, Luniak 2010).

6. PODSUMOWANIE

Fot. 7. Miejsce zamontowania budek.

Budki lęgowe i ich konserwacja powinny być wykonane zgodnie z poniższymi

zaleceniami:

- wykonane z desek sosnowych o grubości 2 cm,
- Powinny być zabezpieczone pokostem, lub innym impregnatem (mniej szkodliwym dla ptaków),

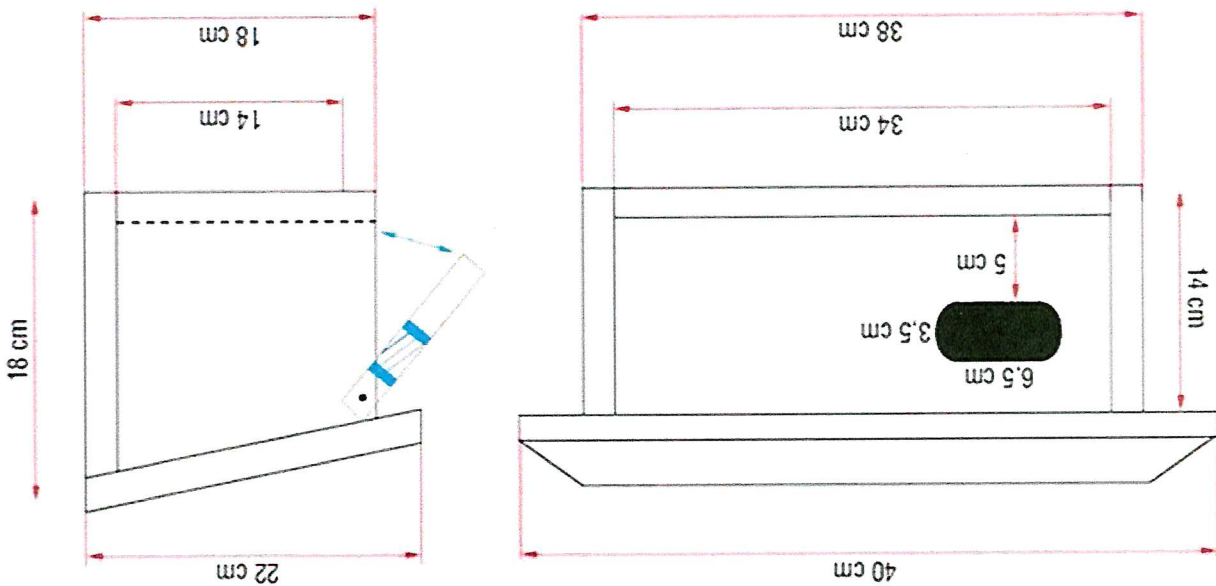
- daszek powinien być zabezpieczony warstwą papy lub blachy,
- Przednia ścianka musi być otwierana, aby możliwe było czyszczenie skrzynek.

- przy wieszaniu budki na elewacji budynku należy je wpuścić w materiał dociepleniowy i pokryć tynkiem takim samym jak elewacja budynku,

- budki muszą być szczelne bez żadnych szpar,
- skrzyńki obligatoryjnie okresowego czyścić raz na dwa-trzy lata (skrzyńki typu A należy czyścić raz w roku, skrzyńki typu D i J raz na trzy lata),

- czyszczenie budki należy wykonać w okresie od połowy października do końca lutego.

Przedstawione schematy budki są najczęściej stosowane w praktyce ochrony ptaków ich wzory można znaleźć w książce Szokalskiego i Wojtatowicza (1989) oraz Grzeniewskiego (2010).

Schemat konstrukcji skrzyńki lęgowej dla jeryków

Ryc. 1. Schemat budowy skrzynek lęgowych typu J wg. Grzeniewskiego (2010).

8. WNIOSKI I ZALECENIA CHIROPTEROLOGICZNE

Na ścianach budynków, gdzie prowadzono kontrole nie znaleziono miejsca potencjalnego występowania kolonii rozrodzonych nietoperzy: w szczelinach, pod gzymsami. Nie znaleziono ich również w drzewach wokół budynków.

LITERATURA

- CHYLARECKI P., JAWŃSKA D. 2007. Monitoring Pospolitych Ptaków Lęgowych - raport z lat 2005-2006. OTOP, Warszawa.
- GŁOWACIŃSKI Z. (RED.) 2001. Polska Czerwona Księga Zwierząt - Kręgowce. PWRiL, Warszawa.
- GRZENIEWSKI M. 2010. Gdzie, jak i kiedy wieszac skrzynki lęgowe dla ptaków. Administrator 5/2010.
- LUNIAK M. 2010. Ptaki w budynkach. Stołeczne Tow. Ochrony Ptaków, Warszawa.
- SZOKAŁSKI M., WOJTATOWICZ J. 1989. Ptaki w ogrodzie. PWRiL, Warszawa.